

Quickscan Wet natuurbescherming Herbeoordeling Jeltewei 248 te Hommerts

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Herbeoordeling Jeltewei 248 te Hommerts

Leeuwarden, januari 2022

In opdracht van:

Dhr. Y. Kamstra

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. J. Groen

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX (2022). Quickscan Wet natuurbescherming. Herbeoordeling Jeltewei 248 te Hommerts. Rapport 22001.

Bureau FaunaX, Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	5
1.3	Onderzoeksopzet	5
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	6
2	RESULTATEN QUICKSCAN	7
2.1	Flora.....	7
2.2	Vogels	8
2.3	Zoogdieren	12
2.4	Reptielen	15
2.5	Amfibieën	15
2.6	Vissen	16
2.7	Ongewervelden	16
2.8	Gebiedsbescherming.....	16
2.9	Houtopstanden	18
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	19
3.1	Overzicht beschermde soorten	19
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	19
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	21
4	LITERATUUR EN BRONNEN	22
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

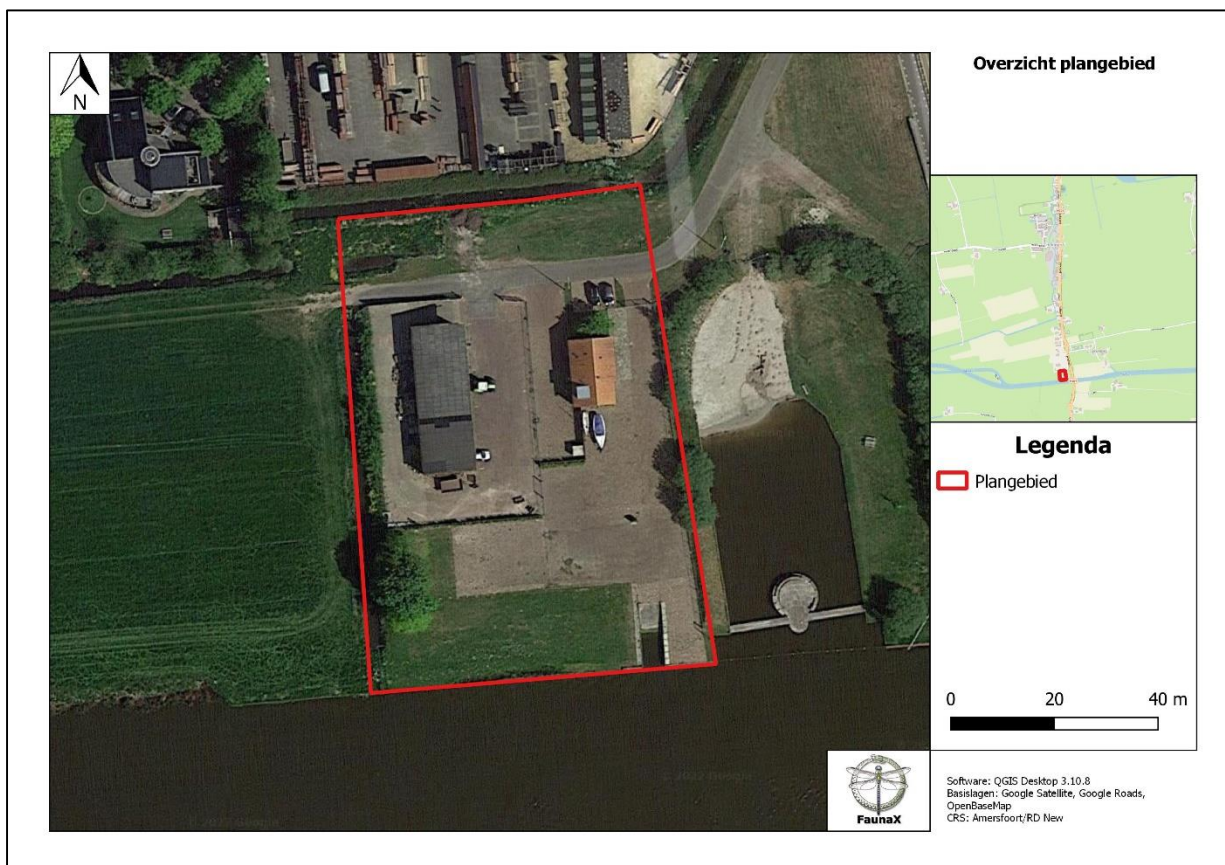
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een bootstalling, een insteekhaven, camperterrein en een nieuwe woning te realiseren op het perceel Jeltewei 248. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I. De verwachting is dat de Omgevingswet en de Omgevingsverordening 2022 vanaf 1 juli 2022 in werking zullen treden.

Figuur 1.1. Een overzicht van het plangebied te Hommerts.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van de heer Y. Kamstra heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op donderdag 13 januari 2022 en vond plaats onder frisse weersomstandigheden (5°C, windkracht 3, bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooftgebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied ligt zuidelijk binnen de bebouwde kom van Hommerts en bestaat uit het perceel Jeltewei 248. Het perceel bestaat grotendeels uit gazon met verharde delen, een woning/werkplaats, een kapschuur, een groepje bomen en een boothelling. Ten westen en ten noorden lopen sloten langs het plangebied. Ten zuiden stroomt de Jeltesleat langs het plangebied. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Hommerts en agrarisch gebied, doorkruist door sloten.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van een bootstalling, een insteekhaven, een camperplaats en een woonhuis. Dit laatste wordt gerealiseerd op de plaats waar nu een groep bomen staat. De bestaande woning/werkplaats en kapschuur worden binnen het planvoornemen niet gesloopt. Wel zullen er mogelijk verbouwwerkzaamheden plaatsvinden aan de kapschuur. In 2019 is door Bureau FaunaX een Quicksan uitgevoerd om deze plannen aan de Wet natuurbescherming te toetsen (Bureau FaunaX, 2019). De geldigheidsdatum van dit rapport vervalt in 2022. De gemeente Súdwest-Fryslân heeft aangegeven dat een herbeoordeling van het plangebied benodigd is voor de voortgang van het project. In de onderhavige rapportage worden de resultaten van deze herbeoordeling besproken.

Figuur 1.2. Een impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Binnen het plangebied werden soorten aangetroffen als smalle weegbree, fluitenkruid, braam (spec.), hondsdrif, duizendblad en hertshoornweegbree. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan. De omstandigheden zijn te voedselrijk.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: hertshoornweegbree, hondsdrif, smalle weegbree en duizendblad.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volwassen bomen in bossen of bomenlanen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude nesten van kraaiachtigen zoals zwarte kraai en ekster gebruikt door roofvogels en uilen. Het plangebied is gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten. Ten tijde van het veldbezoek werden binnen het plangebied geen boomnesten aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Gebouwbroeders

Naast boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil.

In 2019 werden een aantal huiszwaluw nesten aangetroffen onder de dakrand van de woning/werkplaats binnen het plangebied. Ten tijde van het veldbezoek in 2022 is gebleken dat een gedeelte van de nesten van het gebouw is gevallen, maar dat huiszwaluwen nog steeds gebruik lijken te maken van het plangebied (figuur 2.2). In de provincie Fryslân is huiszwaluw aangewezen als zogenaamde 'categorie 5 soort'. Dit houdt in dat nesten van deze soort alleen jaarrond beschermd zijn indien er sprake is van ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen, zoals de afwezigheid van alternatieve nestgelegenheid. Binnen het planvoornemen worden geen werkzaamheden aan de woning/werkplaats uitgevoerd. Echter, op korte afstand van deze woning zullen diverse graaf- en bouwwerkzaamheden worden uitgevoerd. Indien deze werkzaamheden in het broedseizoen van huiszwaluw (grofweg 1 mei – 31 augustus) worden uitgevoerd, kan dit gepaard gaan met negatieve effecten op broedgevallen. Ook het verstoren van jaarrond beschermde nesten is ontheffingsplichtig. Negatieve effecten op eventueel jaarrond beschermde nesten van huiszwaluw als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten, tenzij deze buiten het broedseizoen van huiszwaluw worden uitgevoerd.

Figuur 2.2. Huiszwaluwnesten onder de dakrand van de woning/werkschuur binnen het plangebied.

Ten tijde van de Quicksan in 2019 werden onder gegolfde dakpannen op het pannendak van de woning/werkplaats openingen aangetroffen die geschikt werden bevonden als doorgangen tot nestgelegenheid voor huismus. In de huidige situatie werden deze openingen opnieuw aangetroffen (figuur 2.3). De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen achter deze openingen kan niet op voorhand worden uitgesloten. Uit één van de openingen in de daklaag van de kapschuur stak ten tijde van het veldbezoek stroachtig materiaal (figuur 2.3). Mogelijk bevindt zich hier een nest. We kunnen niet op voorhand uitsluiten dat dit een jaarrond beschermd nest van huismus is. Hoewel de woning/werkplaats en de kapschuur binnen het planvoornemen niet worden gesloopt, wordt de kapschuur mogelijk verbouwd. In dit geval kunnen negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van huismussen niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.3. Onder gegolfde dakpannen van de woning/werkschuur en in de kapschuur zijn voor huismussen geschikte openingen aangetroffen (rode pijlen). Tevens werden uitstekende takjes (rood omcirkeld) waargenomen, waarvan niet kan worden uitgesloten dat dit een nest van huismus is.

In de Quicksan van 2019 kon de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw binnen het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. Echter, op basis van nieuwe kennis is besloten dat dit advies in deze herbeoordeling komt te vervallen.

Gierzwaluwen zijn van nature kliffenbroeders die op grote hoogte broeden en door de jaren steeds meer gebruik zijn gaan maken van bebouwing. Omdat het hiernaast een koloniebroeder is, heeft de soort een voorkeur voor locaties waar (relatief hoge) bebouwing dicht op elkaar staat. De woning/werkschuur en de kapschuur binnen het plangebied zijn aan de lage kant voor gierzwaluwen. Hiernaast is de omgeving van het plangebied schaars bebouwd met veelal lage bebouwing. Hogere bebouwing in de omgeving van het plangebied (zoals het gebouw van Kingma), biedt geen nestgelegenheid voor deze soort. De dichtstbijzijnde nest-indicerende waarnemingen van gierzwaluwen zijn afkomstig uit een gebied met hogere woningen binnen de bebouwde kom van Hommerts, waar veel bebouwing dicht op elkaar staat, ongeveer 1 km ten noorden van het plangebied (figuur 2.4). Op basis van bovenstaande optelsom achten we de kans dat er nesten van de gierzwaluw aanwezig zijn in het plangebied dusdanig klein, dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden.

Figuur 2.4. De dichtstbijzijnde nest-indicerende waarnemingen van gierzwaluwen (groep groene stippen) zijn afkomstig uit een gebied met hogere bebouwing welke dichter op elkaar staat, ten noorden van het plangebied).

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en verblijfplaatsen van overige gebouwbroedende vogelsoorten zoals kerkuil kan op voorhand worden uitgesloten. Zo zijn er van deze soorten geen sporen zoals braakballen aangetroffen in de kapschuur en zijn er geen geschikte in- en uitvliegopeningen aangetroffen in de woning/werkschuur.

- Binnen het plangebied zijn nesten van huiszwaluwen aangetroffen. Negatieve effecten als gevolg van voorgenomen werkzaamheden op deze nesten kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten, **tenzij** deze buiten de broedperiode van huiszwaluw worden uitgevoerd.
- Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van huismussen kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten als er verbouwwerkzaamheden zullen plaatsvinden aan de kapschuur.
- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen binnen het plangebied kan wel op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten en jaarrond beschermde nesten van andere gebouw-bewonende soorten (zoals kerkuil) binnen het plangebied kan tevens op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied en de omgeving hiervan bieden mogelijkheden voor verschillende soorten broedvogels. In de kapschuur is een nest aangetroffen. Gezien de structuur hiervan (losse, grote takken) kan dit een nest zijn van een soort als holenduif, welke regelmatig in schuren tot broeden komt. Dit nest kan opnieuw gebruikt worden. Hiernaast kunnen soorten als wilde eend en meerkoet tot broeden komen in oevervegetatie op de oevers van de Jeltlesleat en kunnen soorten als houtduif tot broeden komen in de te kappen bomen.

Figuur 2.5. In de kapschuur werd een nest aangetroffen.

- Binnen en vlak buiten het plangebied, maar binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen (algemene) vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grootweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. Binnen het plangebied werden, net zoals in 2019, geen voor vleermuizen geschikte boomholtes aangetroffen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

De openingen die werden aangetroffen onder gegolfde dakpannen van de woning/werkschuur en in de kapschuur zoals besproken in hoofdstuk 2.2 zijn naast voor vogelsoorten zoals huismus ook geschikt bevonden als (doorgangen tot) kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven voor gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis, waarvan waarnemingen bekend zijn uit de omgeving van het plangebied (bron: NDFF). Hoewel de woning/werkschuur binnen het planvoornemen niet zal worden aangetast, wordt de kapschuur mogelijk verbouwd. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van deze verbouwwerkzaamheden kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Naast verblijfplaatsen kunnen ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen bescherming genieten onder de Wet natuurbescherming, wanneer deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van lokale populaties. Dergelijke essentiële foerageergebieden en vliegroutes worden doorgaans gevormd door bossen, bosschages en waterlichamen en lijnvormige landschapselementen, zoals watergangen, huizenrijen en bomenlanen.

De Jeltlesleat, die langs de zuidzijde van het plangebied stroomt, is waarschijnlijk een belangrijke, al dan niet essentiële vliegroute voor vleermuissoorten als meervleermuis. De voorgenomen werkzaamheden en de situatie na de uitvoering hiervan kunnen gepaard gaan met negatieve effecten op deze vliegroute, bijvoorbeeld als gevolg van de uitstraling van kunstlicht boven het wateroppervlak na zonsondergang en/of voor zonsopkomst. Negatieve effecten op een essentiële vliegroute van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

De Jeltlesleat vormt hiernaast mogelijk ook onderdeel van een foerageergebied voor soorten als meervleermuis. In dit geval is er echter sprake van alternatieve foerageergebieden in de omgeving van het plangebied, zoals verschillende meren en andere gedeeltes van de Jeltlesleat. Negatieve effecten op essentiële foerageergebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

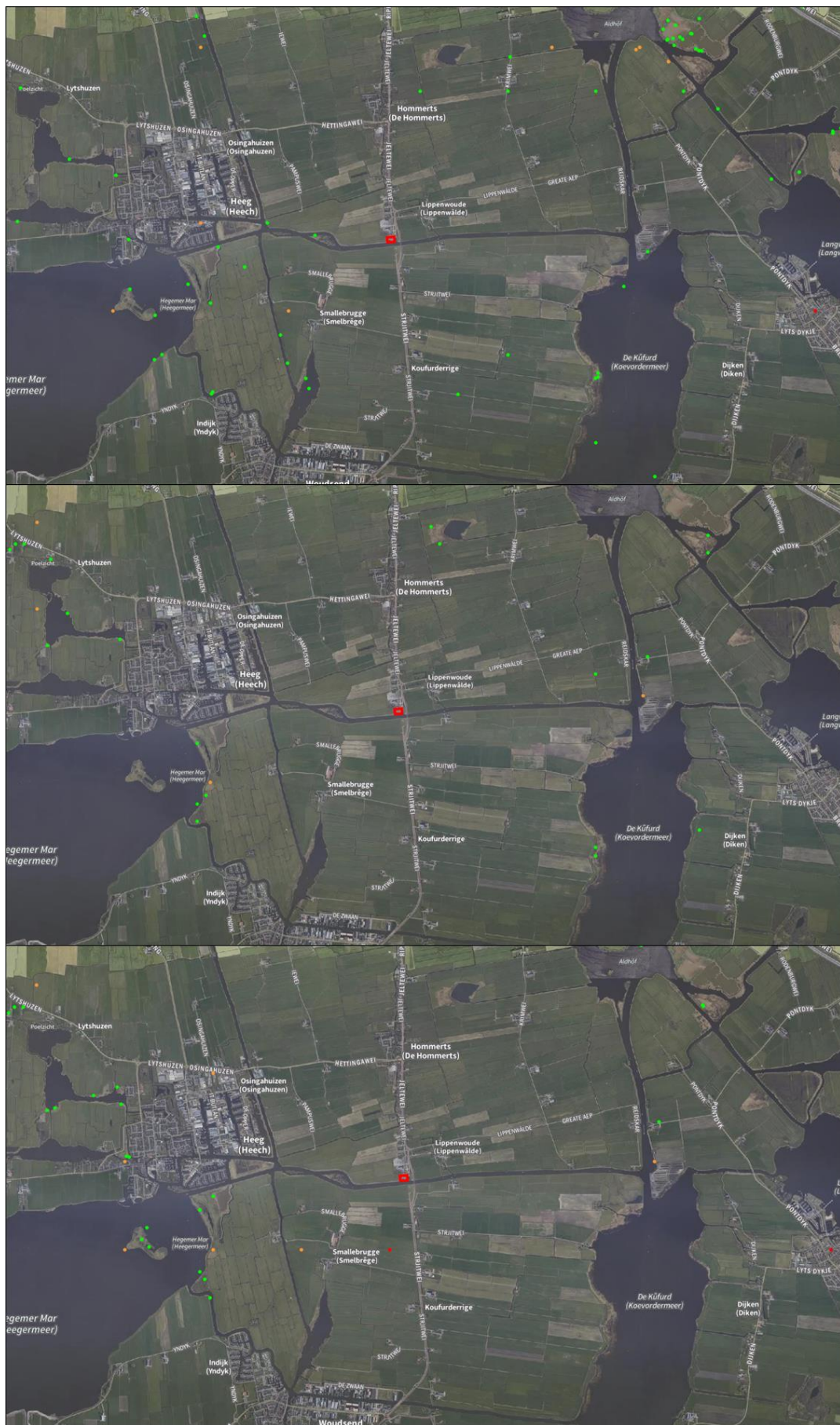
- Negatieve effecten op kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis als gevolg van werkzaamheden aan de kapschuur kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentiële vliegroute van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële foerageergebieden van vleermuizen kunnen wel op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren.

Otter, waterspitsmuis en noordse woelmuis

Van de soorten otter, waterspitsmuis en noordse woelmuis zijn waarnemingen bekend uit de ruime omgeving van het plangebied (figuren 2.6). Deze drie zoogdiersoorten zijn over het algemeen gebonden aan open, waterrijke omgevingen met voldoende en geschikte dekkingsvegetatie, zoals (brede) rietkragen. Van dergelijke dekking is in het plangebied geen sprake. De sloten langs het plangebied worden intensief beheerd en vrij gehouden van vegetatie. Op de oever van de Jeltlesleat langs het plangebied is slechts een zeer dunne rietkraag aanwezig, achter oeverbeschoeiing. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van otters, waterspitsmuizen en noordse woelmuizen binnen het plangebied kan op basis hiervan op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.6. Uit de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) zijn waarnemingen (groene stippen) van otters (boven), waterspitsmuizen (midden) en noordse woelmuizen (onder) bekend.

De aanwezigheid van andere beschermde zoogdiersoorten zoals das binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen. Binnen het plangebied kunnen wel soorten voorkomen welke in de provincie Fryslân vrijgesteld zijn voor ruimtelijke ingrepen, maar waarvoor men zich wel moet houden aan de zorgplicht (Zie Bijlage I).

- De aanwezigheid van leefgebied van andere beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen andere licht beschermde soorten voorkomen. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van alle in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan echter op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. Uit de ruime omgeving van het plangebied, rond Sint Nicolaasga zijn alleen waarnemingen van de ringslang bekend (bron: NDFF). De dichtstbijzijnde waarneming is echter gedaan op meerdere kilometers afstand. Het plangebied en de omgeving hiervan is daarnaast niet geschikt bevonden als leefgebied voor deze soort door het open karakter en de afwezigheid van geschikte dekking en foeragegebied.

- De aanwezigheid van beschermde reptielen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën.

Uit de ruime omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van heikikkers en rugstreeppadden bekend (bron: NDFF). Deze waarnemingen zijn gedaan op meerdere kilometers afstand van het plangebied. De sloten langs het plangebied zijn voedselrijk, worden intensief beheerd en vrij gehouden van dekkende vegetatie. Daarnaast zijn de sloten vrij breed en diep. Deze sloten zijn derhalve niet geschikt bevonden als voortplantingswater voor deze soorten. De Jeltsleat is tevens niet geschikt bevonden voor deze soorten, doordat dit een brede, niet gebufferde en niet snel opwarmende vaart betreft. Ook de aanwezigheid van landhabitat van deze soorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

De aanwezigheid van overige beschermde amfibieënsoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en de afwezigheid van waarnemingen uit de nabije omgeving hiervan (bron: NDFF).

Binnen en vlak buiten het plangebied komen wel amfibieënsoorten voor welke binnen de provincie Fryslân zijn vrijgesteld van ruimtelijke ingrepen. In 2019 werd in de sloten langs het plangebied een populatie meer- en/of bastaardkikkers aangetroffen. Deze populatie is waarschijnlijk nog steeds in deze sloten aanwezig. Voor deze soorten moet men zich aan de zorgplicht houden (zie Bijlage I).

- De aanwezigheid van voortplantingswater en landhabitat van beschermde amfibieënsoorten binnen en vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten, zoals meerkikker en bastaardkikker geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort welke redelijkerwijs in het plangebied voor kan komen is de grote modderkruiper. Hiervan zijn tevens waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied (bron: NDFF). Naast dat de sloten langs het plangebied voor deze soort niet geschikt zijn bevonden, worden deze binnen het planvoornemen niet aangetast. Negatieve effecten op leefgebied van grote modderkruipers kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.

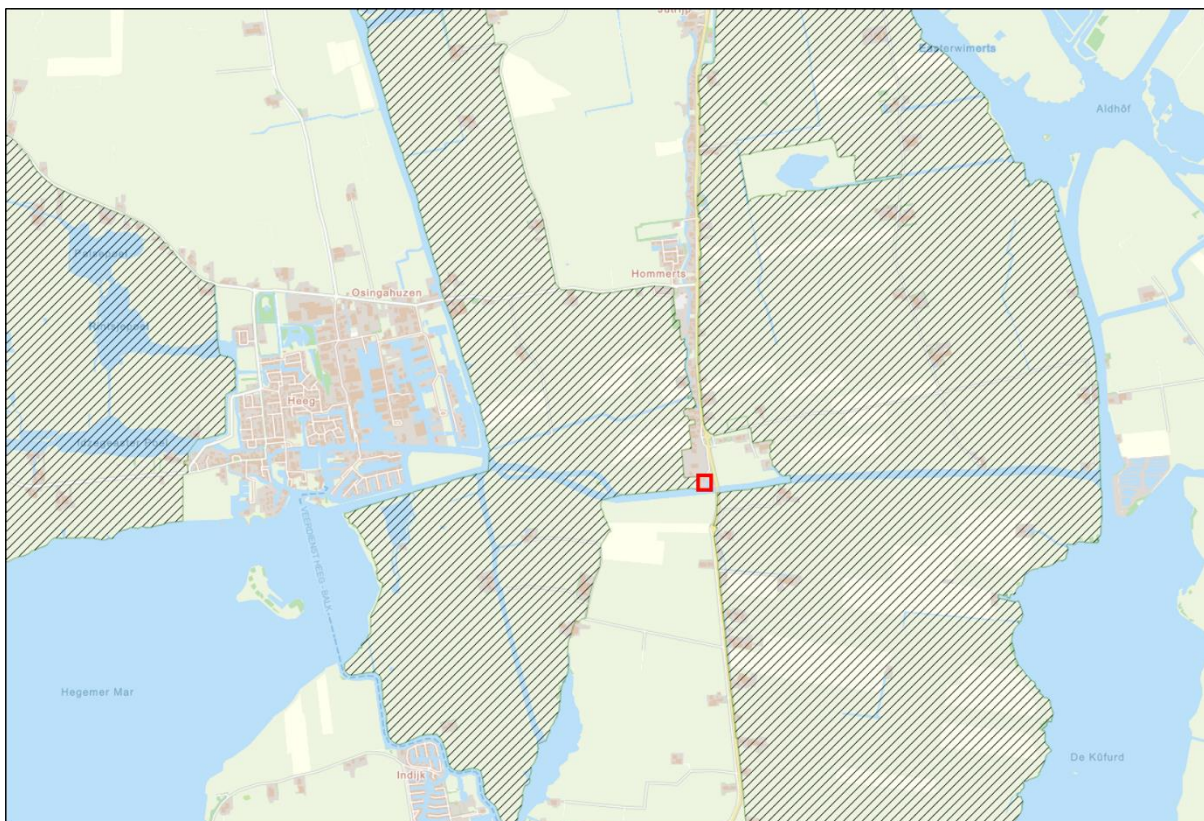
2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Binnen het plangebied is geen sprake van dergelijke biotopen en habitateigenschappen. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders en zijn er geen waterlichamen aanwezig waarin libellen zich voort kunnen planten. Negatieve effecten op beschermde ongewervelden ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie is een enkele vorm van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking heeft op het plangebied. Op basis van de uitgevoerde bureaustudie en een analyse van de door de provincie Fryslân gepubliceerde gegevens is gebleken dat het plangebied geen onderdeel is van het NatuurNetwerk Nederland (NNN) en Natura2000. Hiernaast valt het plangebied niet binnen een door de provincie Fryslân aangewezen weidevogelkansgebied of ganzenfoerageergebied (bron: Kaartenkijldoos Provincie Fryslân). Hoewel het plangebied wel aan een weidevogelkansgebied grenst (figuur 2.7), wordt deze binnen het planvoornemen niet aangetast. Hiernaast betreft het een groot weidevogelgebied, waardoor er ruim voldoende uitwijkmogelijkheden zijn voor weidevogels tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden. Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd kunnen negatieve effecten op eventuele broedende weidevogels die zich vlakbij het plangebied bevinden op voorhand worden uitgesloten. In dat geval is naar ons inzicht geen sprake van een conflict met de doelstellingen van dit weidevogelkansgebied.

Figuur 2.7. Het plangebied (rood omlijnd) grenst aan een door de provincie Fryslân aangewezen weidevogelkansgebied (diagonale lijnen) (bron: Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân).

Zoals hierboven beschreven is het plangebied geen onderdeel van een Natura 2000-gebied. De Jeltsleat vormt echter mogelijk een (essentiële) vliegroute voor meervleermuis naar het Natura2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en Omgeving. Dit Natura2000-gebied is voor meervleermuis aangewezen. Zoals besproken in hoofdstuk 2.3 kunnen de voorgenoemde werkzaamheden gepaard gaan met negatieve effecten op deze vliegroute, en hierdoor mogelijk ook de instandhoudingsdoelstellingen van het voorgenoemde Natura2000-gebied.

Stikstofgevoeligheid

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering ingegaan. Deze wet houdt in dat de bouwfase van projecten partiel worden vrijgesteld van de Natura2000-vergunningsplicht. Deze vrijstelling geldt echter niet voor de gebruiksfase van een bouwwerk. Zo kan na de afronding van de voorgenoemde werkzaamheden extra stikstof vrijkomen door extra verkeer van en naar de nieuw te plaatsen omgevingselementen in het plangebied en door eventueel energieverbruik.

Binnen een straal van 15 km ligt het plangebied hemelsbreed op circa 1,5 km, 3 km, 6,2 km en 11,7 km afstand van de Natura2000-gebieden Oudegaasterbrekken, Fluessen en Omgeving, Witte en Zwarte Brekken, Sneekermeergebied en IJsselmeer (bron: Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân). In het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied ten opzichte van het plangebied (Oudegaasterbrekken, Fluessen en Omgeving) zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig (bron: Natura2000-gebieden Nederland). Gezien de afstand van dit gebied tot het plangebied en de partiele vrijstelling van de bouwfase voor dit project is het onaannemelijk dat het planvoornemen gepaard zal gaan met negatieve effecten op de voorgenoemde stikstofgevoelige habitattypen. Negatieve effecten op Natura2000-gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten. De provincie Fryslân is echter bevoegd gezag in dezen.

- Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en Omgeving als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op de doelstellingen van het weidevogelkansgebied dat grenst aan het plangebied kunnen naar ons inzien op voorhand worden uitgesloten, mits buiten het broedseizoen wordt gewerkt.
- Negatieve effecten op Natura2000-gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen naar ons inzien wel op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. De bomen in het plangebied die op de plek staan waar een woning gerealiseerd wordt vallen niet onder deze richtlijnen. Er is derhalve geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. De gemeente Súdwest-Fryslân is bevoegd gezag in dezen.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen.
Vogels	Huiszwaluw	Ja	X				Werken buiten broedseizoen (grofweg 1 mei – 31 augustus). Anders → omgevingscheck
Vogels	Huismus	Mogelijk	X				Werkzaamheden kapschuur vermijden. Anders → nader onderzoek
Zoogdieren	Vleermuizen	Mogelijk		X			Werkzaamheden kapschuur vermijden. Anders → nader onderzoek . Felle lichtuitstraling over het wateroppervlak van de Jeltlesleat na zonsondergang en voor zonsopkomst vermijden. Anders → nader onderzoek vliegroule en eventueel voortoets Natura2000
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht.
Weidevogel- kansgebied		Ja					Werken buiten het broedseizoen.

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen (zie huiszwaluw). Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Huiszwaluw

Aan het woonhuis/werkplaats in het plangebied zijn nesten van huiszwaluwen aangetroffen, welke waarschijnlijk nog steeds door deze soort worden gebruikt. We adviseren de voorgenomen werkzaamheden buiten de broedperiode van deze soort uit te voeren. Deze periode loopt grofweg van 1 mei tot 31 augustus. Als dit niet mogelijk is adviseren we om een omgevingscheck uit te voeren. Tijdens deze omgevingscheck wordt de ruime omgeving van het plangebied gecontroleerd op de aanwezigheid van andere nesten van huiszwaluwen en alternatieve nestgelegenheid voor deze soort.

Als er weinig of geen andere nestlocaties of alternatieve nestgelegenheid worden aangetroffen, zijn de nesten in het plangebied jaarrond beschermd en dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Een ontheffing wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Huismus

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen in de woning en de kapschuur binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Werkzaamheden aan de woning zijn echter geen onderdeel van het planvoornemen. We adviseren werkzaamheden aan de kapschuur te vermijden. Als dit niet mogelijk is, adviseren om nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit nader onderzoek bestaat uit twee gerichte veldbezoeken in de meest geschikte periode van het jaar hiervoor (tussen 1 april en 15 mei), waarbij gericht wordt gezocht naar nesten en nest-indicerend gedrag van huismussen. Als hier sprake van is, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân voor de voortgang van het project. Deze ontheffing wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Vleermuizen (verblijfplaatsen)

De aanwezigheid van kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van vleermuizen in de kapschuur en woning kan niet op voorhand worden uitgesloten. Werkzaamheden aan de woning zijn echter geen onderdeel van het planvoornemen. We adviseren werkzaamheden aan de kapschuur te vermijden. Als dat niet mogelijk is, adviseren we om nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw-bewonende vleermuissoorten. In de omgeving van het plangebied komen de gebouw-bewonende vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis voor (bron: NDFF). De hoeveelheid en de duur van bezoeken wordt bepaald aan de hand van het vleermuisprotocol van 2021 en is afhankelijk van de te onderzoeken soorten en de perioden waarin de onderzoeken worden uitgevoerd. Als er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân.

Vleermuizen (Vliegroute)

Negatieve effecten op een eventuele essentiële vliegroute van vleermuissoorten als meervleermuis (de Jeltlesleat) kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om uitstraling van fel kunstlicht boven het wateroppervlak van de Jeltlesleat tijdens en na de voorgenomen werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst te vermijden. Als dit niet mogelijk is, adviseren we om nader onderzoek uit te voeren om vast te stellen of deze vliegroute essentieel is voor (meer)vleermuizen. De hoeveelheid en de duur van bezoeken wordt bepaald aan de hand van het vleermuisprotocol van 2021. Als wordt vastgesteld dat de Jeltlesleat essentieel is als vliegroute, dient voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Als blijkt dat de Jeltlesleat essentieel is voor meervleermuis, dient naast een ontheffingsaanvraag ook een voortoets Natura2000 uitgevoerd te worden naar de effecten van het planvoornemen op de doelstellingen van het Natura2000-gebied Oudegaasterbrekken, Fluessen en Omgeving.

Weidevogelkansgebied

Het plangebied grenst aan weidevogelkansgebied. We adviseren ook om deze reden om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. In dat geval kan op voorhand worden uitgesloten dat de werkzaamheden gepaard gaan met negatieve effecten op eventuele broedgevallen van weidevogels in dit weidevogelkansgebied die zich dichtbij het plangebied bevinden.

Zorgplicht

Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (bijvoorbeeld bruine kikker, egel, enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart – 31 augustus).
- **Huiszwaluw:** Werken buiten broedseizoen (grootweg 1 mei – 31 augustus). Anders → Omgevingscheck.
- **Huismus:** Werkzaamheden kapschuur vermijden. Anders → Nader onderzoek.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Werkzaamheden kapschuur vermijden. Anders → Nader onderzoek.
- **Vleermuizen (vliegroute):** Uitstraling fel kunstlicht boven wateroppervlak Jeltesleat tussen zonsondergang en zonsopkomst tijdens en na planvoornemen vermijden. Anders → Nader onderzoek. Als een vliegroute van meervleermuis wordt vastgesteld → Voortoets Natura2000.
- **Weidevogelkansgebied:** Werken buiten het broedseizoen.
- **Zorgplicht:** naleven van de zorgplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Bouwens, S. (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Bureau FaunaX (2019). Natuurtoets Rho Adviseurs/ Jeltewei 248 te Hommerts. Rapport 19136. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Bronnen internet

AERIUS-calculator

<https://calculator.aerius.nl/calculator/?locale=en#>

Google maps

www.google.com/maps

Natura2000-gebieden Nederland

www.natura2000.nl

NDDF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c47914of89c88abdd3>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officiëlebekeendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een Natura 2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan. De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.